

The Project Gutenberg eBook of Kepponen: Huvinäytelmä kahdessa näytöksessä, by Ernst Lundquist

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kepponen: Huvinäytelmä kahdessa näytöksessä

Author: Ernst Lundquist

Release date: March 20, 2016 [EBook #51504]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KEPPONEN: HUVINÄYTELMÄ KAHDESSA
NÄYTÖKSESSÄ ***

E-text prepared by Tapio Riikonen

KEPPONEN

Huvinäytelmä kahdessa näytöksessä

Kirj.

ERNST LUNDQUIST

Mukailtu suomennos

Haminassa,
Alfred Lagerbomin kustantama,
Kansankirjapainossa 1898.

HENKILÖT:

Kurman, maatilan omistaja. *Gerda*, hänen tyttärensä. Rouva *Malla Ström*, hänen sisarensa ja taloudenhoitajatar. *Aksel Franck*, ylioppilas. *Tiina*, palvelustyttö.

Ensimmäinen näytös.

Näyttämö esittää Kurmanin kartanon päärakennuksen edustaa. Vasemmalla näkyy osa asuinrakennuksen takasivusta. Talo on vaatimattoman, mutta kodikkaan näköinen yksikerroksinen

rakennus, jonka molemmissa näkyvissä olevissa ikkunoissa ovat ikkunaverhot ja kukkasia ikkunoilla. Sisäänkäytävä otaksutaan olevan vastakkaisella puolella, pihapuolella. Seinän vierustalla on kiikkulauta. Takalistossa näkyy sievä kesäinen maisema järvineen. Vasemmalla, lähellä takalistoa on iso koivu, jonka alla on omituisen näköinen sammaleinen kivi. Se on noin parin kyynärän korkuinen ja niin leveä, että kaksi henkilöä voi hyvin sen päällä istua. Oikealla näyttämön keskivälillä on kaksi koivua, joitten väliin on kiinnitetty riippumatto. Koivujen takana on pari vaapukkapehkoa. Näyttämön edustalla on pieni ympyriäinen pöytä, kaksi puutarhatuolia ja jakkara.

Ensimmäinen kohta,

Malla istuu tuolilla ja nukkuu. Hän on noin 50 vuotias ja puettu pumpulikankaiseen pukuun, päässään valkea myssy. Hänen olkihattunsa on pöydällä ja sukankutimensa on pudonnut maahan. *Kurman* makaa riippumatossa hiljaa kuorsaten. Nenäliinansa on hän levittänyt kasvoilleen. *Gerda* istuu kiikkulaudalla ja ompelee, hyräillen jotain laulua ja vilkasee toisinaan salaa ikkunaan mutta painaa päänsä alas kun näkee Axelin kasvot ikkunasta. Tämä katsoo usein ikkunasta ulos. *Tiina* tulee nurkan takaa postilaukku kädessään.

Tiina. Tässä on posti! Se saapui justikään!

Gerda. Kiitos. Pane laukku tuohon pöydälle. Mutta mitähän kello lie, Tiina?

Tiina. Kohta tulee neljä.

Gerda. Neljä! No sitten on isä maannut liijan kauvan. (Tiina menee. Gerda nousee ylös, panee työn luotaan, menee ja ottaa nenäliinan Kurmanin kasvoilta). Herääppäs isä! Kello on neljä.

Kurman (avaa silmänsä ja katselee, mutta ei liikahda paikaltaan). Ei ole!

(Aikoo ruveta uudelleen nukkumaan).

Gerda. Onpas, sanon minä.

Kurman (unisesti). Minun on vasta neljänneksen yli kaksi.

Gerda (nauraen). No olkoonpa sitten neljänneksen yli kaksi, mutta ole kumminkin niin hyvä ja anna minulle avainkimppu ennenkuin nukut uudelleen, jotta saan avata postilaukun.

Kurman (heräten). Vai niin! Onko posti tullut? (Nousee istualle). No sittenpä pitää havahtua ja katsoa, onko hauskoja kuoleman-ilmoituksia, sillä muita hauskuuksia ei sanomalehdissä näin kesäkuumalla juuri ole. (Nousee ylös ja haukottelee hieman). Ho, hoo! Muutoin oli hyvä, että herätit minut. Näin unta, että pelasin schakkia pastorin kanssa ja hän teki minusta Matin viisi kertaa peräkkäin. Sellaisia ilkeitä unia näkee näin kuumalla.

Gerda. Voithan käydä uudelleen makaamaan ja kostaa pastorille, kun vain ensin avaat postilaukun.

Kurman (ottaen avainkimppunsa). Ei ole mitään kiirettä. Herätäppäs sinä odottaessasi Malla-täti. Hänhän on maannut yhtä kauvan kuin minäkin. (Istuutuu tuolille, ottaa laukun luokseen ja etsii postilaukun avainta avainkimpusta).

Gerda (puistelee Mallaa kädestä). Herää, täti!

Malla (kuorsaa, eikä liikahda paikaltaan).

Kurman (joka on avannut laukun, panee sen luotaan). Odotappas, nyt saamme hauskaa. Tiedätkös, mitä helsinkiläiskielellä kutsutaan siivoamiseksi?

(Nousee ylös).

Gerda. En, vaan eiköhän se ole jotain hullutusta.

Kurman. Aivan oikein. Siivoamiseksi kutsutaan sitä, kun kaikki huonekalut pannaan nurin narin ja saapaslauta ripustetaan pellinnauhoihin jonkun toverin luona, joka itse ei ole kotona. (Ottaa myssyn Mallan päästä). Tässä talossa ei myöskään ole ketään kotona. (Asettaa myssyn jälleen Mallan päähän, mutta takaperin). Saatpa nähdä, että hän herää. (Astuu pari askelta taaksepäin ja tarkastaa Mallaa). Kas niin! Eipä hullumpaa!

Gerda. Millainen veitikka sinä oletkin!

Malla (herää äkkiä, katsoo unisennäköisenä ympärilleen ja sanoo vihasesti). Miksi siinä seisotte ja

katseltelette minua — ja missä on sukankutimieni? Taivas varjele! Enhän vain lie nukkunut?

Kurman. Nukkunut? Kuinka voit sellaista luulla? Sinä joka et *milloinkaan* makaa — taikka *melkein* et milloinkaan.

Gerda. Ja kuinka voisi sitä tehdä, kun ovat sellaiset taloushuolet kuin sinullakin, tätiseni.

Kurman. Ja kun on sellainen sydämen rasvettuminen.

Malla (loukkaantuneena). Sinä tiedät, että minulla on sydämen rasvettumis-vika, eikä tuo ole olleskaan kauniisti tehty, että sinä, Matti, puhut siitä niin kevytmielisellä tavalla.

(Nousee ylös).

Kurman (veitikkamaisesti Gerdalle). Kas niin, nyt sattui taas hänen heikompaan kohtaansa.

Malla. No kuinka sen asian laita oikein on, olenko maannut?

Gerda. Se täytyy myöntää, mutta vakuutan, ettet minuuttiakaan kauvemmin kuin kaksi tuntia.

Malla. Kaksi tuntia! Ja minun sydänvikani! tunnen, että saan kauhean yön.

Kurman. Mitä tuohon sydämesi rasvettumiseen tulee, niin onneksi ei sitä ole vielä kukaan lääkäri huomannut.

Malla. Lääkärikö? Kukahan nyt välittäisi noitten herrojen lörpötyksistä. Kai minä tunnen itsekin, että

Gerda. Että sinulla ei ole mitään sydänvikaa, täti rakas, — sinulla ei ole mitään tautia!

(Taputtaa häntä poskelle).

Malla. Sinä viekastelija! Mutta kun sinä nyt tiesit kuinka vaarallista makaaminen minulle on, niin miksi et minua herättänyt?

Gerda. Siihen nähden ei minulla ole mitään omallatunnollani. Olen näet käyttänyt kaikkia luvallisia keinoja, joita ihmiskyky voi keksiä — ja isä on sen lisäksi käyttänyt luvattomiakin keinoja.

Malla (nostaa sukankutimensa maasta ja istuutuu). Antaa minun maata niin kauvan, vaikka minulla on vaatteitten pesu ja monellaisia muita tehtäviä. Mutta mihin toimiinhan piijat ovat ryhtyneet, kun minä en nyt ole ollut heidän tiellään. Mutta olen varma, että jotain on minun maatessani pantu ylös alaisin.

Kurman (nauruun purskahtamaisillaan).

Gerda. Miten täti on rypistänyt uuden myssynsä maatessaan. (Ottaa tätinsä myssyn ja asettaa sen taas oikeinpäin). Kas niin, nyt se on taas hyvä. (Uhkaa leikillisesti isäänsä, joka on Mallan selän takana). No isä, oliko postilaukussa mitään?

Kurman. Minä katson.

(Istuutuu pöydän ääreen, aukasee laukun ja ottaa sen sisällön esiin).

Aksel (ylioppilaslakki päässä, sikari hampaissa ja kirja kainalossa tulee nurkan takaa ja menee poikki näyttämön,).

Kurman (Akselille). Odottakaas, vähän herra Franck! Täällä on Teille kirje.

(Jättää kirjeen Akselille, joka lakkiaan kohottaen kiittää ja poistuu sitten oikealle).

Malla. Vai niin! Hän meni sivuitse. Seuranhaluinen ei hän ainakaan ole. Näinä kahdeksana päivänä, kun hän on luonamme asunut, olemme häntä tuskin nähneetkään. Minun mielestäni voisi hän vallon hyvin hieman seurustella sinun kanssasi, Matti, ja teillä kummallakin olisi siitä hauskuutta.

Gerda. Mutta tätihän tietää, että hän on asettunut tänne maalle saadakseen olla rauhassa ja lueskella tutkintoaan varten.

Kurman (joka on aukaissut kirjeen). No tämäpä vasta on kummallista! Meille oli postissa vain yksi kirje ja sekin nimetön!

Malla. Nimetön kirje!

Kurman. Niin. — "Nimetön" on kirjeen lopussa.

Gerda. Mitäs se merkitsee?

Kurman (joka on lukenut muutamia rivejä). Mitä tuhat tulimaista tämä on? Tämähän koskee meidän hyyryläistämme!

Gerda. Herra Franckiako?

Malla. No, mutta luehan toki.

Kurman (lukee). "Kunniallisena miehenä ja Aksel Franckin läheisenä ystävänä katson velvollisuudekseni antaa Teille muutamia tietoja hänestä, joita hän ei itse ymmärrettävistä syistä ole voinut antaa."

Malla. Saattepas nähdä, että hän on sellainen, joka ei milloinkaan maksaa vuokraansa.

Gerda. Hyi, täti. Sellaiselta ei hän olleskaan näytä.

Kurman (jatkaa). "Että hän tuli kiinnittäneeksi huomionsa teidän ilmoitukseenne, riippui siitä, että siinä puhuttiin hiljaisesta ja rauhallisesta kotielämästä ja täydellisestä vapaudesta. Hänellä tosin on mitä tyynein ja rauhallinen luonne, mutta kaikissa tapauksissa täytyy hänen kanssaan menetellä mitä varovaisimmin ja varjella häntä kaikellisesta mielenliikutuksesta."

Malla. Herranen aika. Ehkä hänellä on sydämen rasvettuminen.

Kurman (jatkaa). "Teillä ei kumminkaan ole mitään syytä katua sitä vieraanvaraisuutta, jota hänelle osotatte, sillä ei kukaan talossanne tule kärsimään hänen tähtensä mitään ikävyyksiä, kunhan hän saa olla rauhassa omissa ajatuksissaan niin paljon kuin mahdollista. Vieraskemut ja yleensä suuremmat seurat ovat hänelle hyvin vaarallisia. Naisseuraa välttää hän mielellään."

Gerda. Sen olen kyllä huomannut.

Kurman (jatkaa). "Ei pidä antaa hänen huomata, että osotetaan myötätuntoisuutta häntä kohtaan eikä katsella häntä muulla tavoin kuin muitakaan kuolevaisia, vaikka ikävä kyllä —"

Malla (kauhistuneena). Mutta eihän hän toki mielenvikainen ole!

Kurman (jatkaa). "Vaikka, ikävä kyllä, hänellä ei ole sitä järjen määrää kuin meillä muilla normaalitilassa olevilla kuolevaisilla."

Malla (kauhuissaan). Kas niin! Oi Herra Jumala, sellaista surkeutta!

Kurman (jatkaa). "Onneton ystäväni kärsii kumminkin hyvin vähän tilastaan ja on hyvin luultavaa, ettette edes tule sitä huomaamaan. Osaksi täyttääkseni, mitä oikeus vaatii, osaksi antaakseni teille tarpeellisia viittauksia, olen teitä näillä riveilläni vaivannut. — Nimetön." — Sen minä sanon! Tuo Nimetön olisi mielestäni saanut antaa omantuntonsa herätä jo hieman aikaisemmin, nimittäin ennenkuin otimme herra Franckin. Nyt se on vallan myöhään.

Malla (innokkaasti). Mutta sinähän kai pyydät hänet muuttamaan jo tänään? Karlssoninhan kumminkin pitää jo huomenaamuna varhain lähteä asemalle.

Gerda. Niinkö täti arvelee? Ei se käy päinsä. Hänhän on saanut luvan olla täällä yhden kuukauden.

Malla. Ja me pitäisimme heikkomielistä ihmistä kuukauden talossa!

Gerda. Heikkomielistäkö? Kuka on sanonut, että hän on heikkomielinen. Minusta hän näyttää yhtä viisaalta kuin joku toinenkin ja käyttäytyy hyvin, ja kirjeessähän on vain, että hänellä ei ole sitä mielen tasapainoa kuin —

Kurman. Ja kukapa tässä voi aina pitää pääkallonsa järjestyksessä. Sitä et voi edes sinäkään, sisar Malla.

Gerda. Sitä paitsi ei nimettömään kirjeeseen voi olleskaan luottaa. (Katsoo kirjeitä). "Upsala" on postileimassa. Voihan tuon lähettäjä olla joku ylioppilasveitikka, joka tahtoo huvitella meidän kustannuksellamme.

Malla. Ei olleskaan! Kyllä se on totta, Jumala paratkoon. Minusta tuntui jo alusta pitäin siltä, että tuossa miehessä on jotain omituista. Nuori ylioppilas, joka asettuu maalle asumaan vain yhdeksi kuukaudeksi ja maksaa kaksin verroin enemmän kuin muut ja kumminkaan ei tahdo nauttia hauskaista perhe-elämästä, jota hänelle tarjotaan!

Gerda. Kyllähän se on hieman omituista, että hän tahtoo syödä huoneessaan ja oleksii niin paljon yksikseen.

Kurman. Kun löytyy kahdeksantoista vuotias tytär talossa, niin — kyllähän se omituiselta tuntuu.

Gerda. Ja niin iloinen, hauska ja puhelias isäntä sitten.

Malla. Ja oletteko kuulleet, kuinka hän kävelee huoneessaan edes takasin koko päivät läpeensä. Huh! Oikein on kamala sitä kuulla. Sellainen tapa, joka on vaan hulluilla, tiikereillä häkissä ja niillä, joilla on paha omatunto.

Kurman. Mihin luokkaan näistä sinä panet herra Franckin?

Malla. Kaikkeen kolmeen. Ja usein olen kuullut hänen puhelevan itseksensä.

Gerda. No jonkun kanssa hänen tietysti täytyy puhella, kun ei hän tee *meille* sitä kunniata.

Kurman. Minun ajatukseni asiasta on se, että meidän ei tarvitse olla asiasta huolissamme. Nimetönhän vakuutti tuolla nuorella herralla olevan mitä rauhallisimman luonteen ja että hän ei tee kellekään ihmiselle pahaa, kunhan vain saa olla rauhassa. Siksi voimmekin sopia, että annamme hänen olla rauhassa.

Malla. Niin kyllä. Sinä voit kyllä niin sanoa — kun sinulla ei ole sydämen rasvettumista. Mutta sen minä vain sanon, että ei ole hauskaa alituudessa kuolettavassa levottomuudessa, ja tiedämpä kyllä, miten tässä tulee lopuksi käymään.

Toinen kohtaus.

Edelliset. Tiina (vasemmalta).

Tiina. Rouva ei ole antanut kahvia.

Malla. Me juommekin sen sijasta tänään sahtia, sillä kahvi on liijan kuumaa tällaisessa paahteessa. Minä tulen kohta sinne.

Tiina (pitkäveteisesti). Vai niin — sahtia — vai niin. Muulloin taas ei mikään virvota niin hyvin kuin kuppi vahvaa ja hyvää kahvia.

Malla. Tiedän kyllä, että sinä olet aika kahvitäti. Kuuleppas, Tiina! Etkö ole huomannut mitään omituista herra Franckissa, kun olet ollut hänelle ruokaa viemässä?

Tiina (hymähtäen). Olenhan minä jotakin huomannut.

Malla (innokkaasti). Mitä sitten?

Tiina. Koko ajan kun minä katan ruokaa pöytään, niin istuu hän ja sihtaa Gerda-ryökkinää, kun tämä istuu riippumatossaan ja lukee.

Gerda (punehtuen). Mitä sinä löpöttelet?

Kurman. Ahaa! — Ei, Tiina! Rouva tarkoittaa, että, eikö hänellä ole tapana lyödä tarjotinta säpäleiksi, eli heittää sokeriastiata sinun päähäsi?

Tiina. E-ei! Herra jesta kuitenkin. Eihän hän nyt mikään hullu ole.

Malla. Mutta juuri sellainenpa hän onkin.

Tiina (hämmästyneenä). E-ei!

Gerda. Täti tarkoittaa, että hän on hieman — omituinen — hieman —

Tiina. Katsokaas, hullu hän ei ainakaan ole. Kun minä ennen aikaan olin Helsingissä teatterissa, niin siellä näin minä yhden, joka oli hullu ja hän näytti vallan kummalliselta. Hänellä olivat pitkät kampaamattomat hiukset ja olkiseppele päässään, aivan kuin hevosella, joka on kaupaksi, ja sekös elämiä, niin että oli surkeata nähdä ja mulkoili silmillään näin (mulkoilee kovin silmillään). E-ei herra Franck, joka on niin hieno ja kaunis herra, hullu ole. Kyllä hän on vallan viisas.

Malla. Äläppäs ole asiasta niin vakuutettu. Muutamat hullut ovat niin kavalaita ja voivat niin oivallisesti teeskennellä. Mutta voipa tapahtuakin jonain päivänä, että kun sinä teet hänen tilaansa, niin hän joko sinut kuristaa tai pakottaa sinut syömään laatikollisen tulitikun päitä.

Tiina. Voi herra jesta, mitä rouva puhuu. Minä otankin pois tulitikut, niin että hänellä on vain kaksi tikkua päivässä käytettävänä.

Malla. Ole vain varoillasi, Tiina, ja samoin pitäisi minun mielestäni meidän kaikkien olla, eikä antaa henkeämme vaaraan. Meneppäs nyt, Tiina, ja laita kaikki tarjottimella järjestykseen. (Tiina menee vasemmalle). Mutta Herra armahda, tuoltahan se peto tulee.

Kolmas kohtaus.

Edelliset (paitsi Tiina). Aksel (tulee oikealta).

Aksel. Suokaa anteeksi, saisinko puhua jonkun sanan herra Kurmanin kanssa.

Kurman. Vallan kernaasti. Menemmekö minun huoneeseni eli —

Malla. Ei. Gerdan ja minun pitää kumminkin lähteä sisään taloushommiin, niin että — (Gerdalle). Me asetumme etukamarin ikkunan taakse ja katsomme, mitä hän rupeaa tekemään. Ajatteles, jos hän tekee Matille pahaa.

Gerda. Voi, kuinka täti on lapsellinen!

(Naiset lähtevät, tehden kumarruksen Akselille ja Malla tekee pitkän kaarroksen, ettei tarvitse mennä hänen sivuitseen).

Neljäs kohtaus.

Kurman. Aksel.

Kurman. No, mistäs rupeamme puhelemaan? Olkaa hyvä ja istukaa, niin sujuvat jutut paremmin.

Aksel (paneer kirjansa pöydälle ja istuutuu). Se on tosiaankin kummallinen, melkein sanoakseni vastenmielinen asema, johon olen joutunut —

Kurman. Toivon, ettette esiinny tyytymättömänä hyyriläisenä ja että Teillä ei olisi mitään valituksia tehtävänä.

(Käypi istumaan).

Aksel. Ei suinkaan. Jos jollain meistä onkin valittamista toisensa suhteen, niin en se ainakaan minä ole. (Malla näkyy kuunnellen ikkunan kautta, jonka hän on avannut raolleen). Minä tulen ilmiantamaan itseni. Minä olen suuri rikksellinen. (Malla kirkasee ja vetäsee ikkunan kiinni). Mutta eihän kukaan keskusteluaamme kuunnelle.

Kurman. (Nousee, menee ikkunan luo ja katsoo että se on suljettu). Ei! Olkaa huoleti. Sanokaa vain, mitä sydämellänne on.

Aksel. Ensin tahdon Teille tehdä yhden kysymyksen. Olette tänään saaneet kirjeen, jossa on samallinen käsiala kuin tässäkin?

(Osoittaa hänelle erästä kirjeenkuorta).

Kurman. Kyllä. Sehän käy yhteen! Vai on Nimetön kirjoittanut Teillekin. Kuka tuo salaperäinen herra oikeastaan on?

Aksel. Hän on hyvä ystäväni ja aika veitikka, mutta muutoin kunnan poika. Me olemme tehneet sopimuksen, että tänä syksynä matkustamme yhdessä ulkomaille. Isäni on tänä vuonna tehnyt erinomaisen edullisia kauppoja ja on sentähden luvannut minulle oivan matkakassan, mutta ehdolla, että nyt syksyllä suoritan filosofian kandidaattitutkinnon.

Kurman. No tehkää se sitten.

Aksel. Olen tosiaankin alkanut ankaran taistelun synnynäistä laiskuuttani vastaan ja tähän asti olen tehnyt ihmeellisiä urostöitä. Nyt on minulla enään vain yksi aine jäljellä, jos kohta se onkin pahin nimittäin tietopuolinen filosofia.

Kurman. Sellaiset pähkinät eivät ole minun purtaviani.

Aksel. Ei, eikä oikein minunkaan, voin vakuuttaa. Jos olisi sitä ahtanut päivässä kymmenen tuntia päähänsä, niin sittenhän se ehkä olisi mennyt — mutta silloin ei olisi sopinut Helsingissä olla ainakaan

niin kauvan, kun maa ei olisi niellyt sisäänsä Gambrinia ja Königiä, sillä katsokaas, ne ovat minun heikkoja puoliani.

Kurman. Voihan tuon jo arvata.

Aksel. Silloin pisti päähäni, mennä asumaan johonkuhun siivoon perheeseen maalle kesän ajaksi saadakseni oikein rauhassa lukea. Mutta ystäväni kielsi minua siitä. Hän oli tehnyt saman kokeen edellisenä kesänä — myös lukeakseen, mutta, kahden kuukauden aikana ei hän ollut lukenut riviäkään muuta kuin ne pienet kirjelaput, jotka eräs talon tyttäristä pisti hänen huoneensa avaimen reikään. "Mutta löytyyhän kai perheitä tyttärittäkin", väitin minä. "Erehdyt veliseni", vastasi hän, "siivoissa perheissä maalla, jotka ottavat vuokralaisia, on aina tyttäriä".

Kurman (nauraa). Totta tosiaankin näyttää siltä, ettei hän siinä suhteessa vallan väärässä olekaan. (Tiinalle, joka tulee näyttämölle). Mitä sinä tahdot?

Viides kohtaus.

Edelliset. Tiina (vasemmalta tullen, kädessään iso espanjalainen ruokokeppi, jonka hän ojentaa loitoksi itsestään ja lähestyy varovasti Kurmania ja pelkää kovin Akselia).

Tiina. Rouva sanoi minulle, että minä menisin ja toisin tämän kävelykepin patruunalle.

Kurman. Mitä minä sillä teen.

Tiina. Rouva käski minun sanomaan, että patruuna oli unhoittanut sen saliin.

Kurman. Vai niin, kyllä ymmärrän — ha, ha, haa!

Aksel (hymyilee). Ja luulenpa, että minäkin ymmärrän.

Tiina (poistuu pitkin askelin). Usch, kuinka hän näyttää sekapäiseltä.

Kuudes kohtaus.

Aksel. Kurman.

Aksel. Ystäväni kirje näyttää tehneen vaikutuksensa.

Kurman. Tiedättekö, mitä siinä oli?

Aksel. Tiedän kyllä. Sainhan häneltä juuri mitä hassunkurisimman kirjeen, jossa hän kertoo kaikki tyyni. Nähkääs, herra Kurman, kun olin ollut täällä pari päivää, kirjoitin minä Hermannille, sillä se on hänen nimensä, — ja kerroin, että viihdyin täällä hyvin, isäntäni on hauska ja iloinen — — —

Kurman. Kiitän nöyrimmästi.

Aksel. Ja että talon tytär on hyvin herttanen — eli jotain sinne päin. Herman tuli vallan kauhuihinsa, että minä menisin ja rakastuisin täällä, tai saisin muutoin hauskaa ja sen johdosta antaisin palttua luvuille, tutkinnoille ja Pariisiin matkalle. Siksi ryhtyi hän heti kirjoittamaan tuon salaperäisen kirjeen teille. Se on kaunista ystävyyttä!

Kurman. Mutta hassunkurinen keksintö se tosiaankin oli! Minä pidän nuorukaisista, jotka tekevät kepposia, sillä se osoittaa, että heillä on muutakin kun maitoa suonissaan. Vaikka en minä oikein käsitä mikä tarkoitus tuolla oli —

Aksel. Hän tahtoi vetää ikäänkuin suojuksen ympärilleni, jotta saisin olla rauhassa seura-elämältä sekä kotona että kylässä, jos jo alusta pitäin herättäisin vastenmielisyyttä talonväessä, niin saisin häiritsemättä seurustella kirjojeni kanssa. No kuinka hassunkurinen ja hurja tuo tuuma lieneekin, niin oli se hyvässä tarkoituksessa sepitetty, enkä oikein voi ollakaan Hermannille vihanen ainakaan omasta puolestani, mutta että hän on ryhtynyt tekemään niin sopimatonta pilaa teistä ja rakastettavasta perheestänne, on anteeksiantamatonta ja siitä annankin hänelle aika läksytyksen, kunhan tapaamme.

(Nousee seisoaalleen, ottaa Kurmanin kepin joka on pöytää vasten ja kävelee seuraavan keskustelun aikana edes takaisin keppiä heilutellen. Malla näkyy tuon tuostakin akkunassa).

Kurman. Kyllähän se oli hieman ajattelemattomasti tehty, mutta eihän tässä mitään vaaraa ole tapahtunut. Malla-sisareni tietysti hieman säikähtyi —

Aksel. Sitä en olleskaan ihmettele. Mutta tahdotteko olla hyvä ja kertoa naisille oikean asianlaidan ja

sanoa, että minä olen tuon kepposen suhteen hyvin pahoillani —

Kurman. Jaa, mutta teenkö sen tai en? Siinäpä kysymys onkin.

Aksel (hämmästyneenä). Jos se teistä on ikävä tehtävä, niin on *minun* velvollisuuteni luonnollisesti selittää heille —

Kurman. Ei, te väärinymmärsitte minua. Minä arvelen, että he voivat vallon kernaasti olla erehdyksessään — ainakin jonkun päivän vielä.

Aksel. Paljon kiitoksia! Luuletteko olevan sen erittäin hauskaa, että ihmistä pidetään heikkomielisenä?

Kurman. Luulenpa tosiaankin. Meillä täällä *maalla* on puute hauskuuksista, ja täytyypä myöntää, että olisi äärettömän hauskaa nähdä naistenni tekevän pitkiä kierroksia teidän sivuitsenne mennessään, aivan kuin Tiina äsken — ha, ha, haa! Luulenpa näkeväni Mallan — ha, ha, haa!

Aksel. Kuulkaas, herra Kurman! Kun kaikki käy ympäri, niin olette te yhtäläinen vekkuli kuin ystäväni Herman!

Kurman. Niin, tiedättekös, jos hän ja minä joutuisimme yhteen, niin tulisi meistä pari kunnan veitikkaa. Saatte luvan pyytää hänet tänne joksikin sunnuntaiksi. Vai ettekö pidä pilanteosta?

Aksel. Siihen en uskalla nyt vastata — ainakaan niin kauvan kuin lueksin filosofian tutkintoani varten. Mutta sitten, — oh sitten.

(Lyö näppiä).

Kurman (lyö häntä hartioille). Hyvä! Me ymmärrämme toisiamme! Niin muodoin on siis sovittu, että minä en virka naisille mitään.

Aksel. Vai siinä taas olemme. Minusta on niin epäritarillista —

Kurman. Turhaa puhetta. Sen seikan otan minä vastuulleni. Ja muutoin sanonkin teille, hra Franck, että se on aivan välttämätön sotajuoni, jotta te saavuttaisitte tarkoituksenne saada olla rauhassa. Olen naistenni kuullut usein valittavan, että olette liijan vähän seuraa rakastava. Gerda tietysti on hieman loukkaantunut siitä, että te ette ole osoittanut hänelle pienintäkään huomaavaisuutta — mutta sellaisiahan ne tytöt ovat; pikku tyttöni ei tosin ole liika halukas nuorten herrojen suosiosotuksille, mutta jos he katselevat häntä kuin virstan tolppaa tai muuta kuollutta esinettä, niin käyhän se hieman hänen kunnialleen. Mitä taas sisar Mallaan tulee, niin kiusaa hän minua joka ilta, että minun pitäisi pyytää teitä totia juomaan kanssani, sillä tuo hyväntahtoinen sielu luulee, että te olette tulleet tänne luoksemme asumaan, jotta minulla olisi joku, jonka kanssa voisin seurustella. Ja tiedättekös, mitkä tuumat, hänellä olivat viime sunnuntaina?

Aksel. En.

Kurman. Hän aikoi pyytää kaikki naapurit tänne ja näyttää teitä. Ja siitä olisi teille johtunut vierailuja vähintään viikon ajaksi ja seitsemäksi vierailuksi vielä naisten viikolla, sillä silloin juhlimme tässä pitäjässä joka päivä iltapuolella 4 ja 11 välillä.

Aksel. No pääsenkö niistä nyt?

Kurman. Ei Mallalla luullakseni ole mitään liikaa halua saada teidät mukaan, jos vain annamme hänen olla siinä luulossa, että te ette ole oikein viisas.

Aksel. Olkoon sitten menneeksi, mutta kaiken vastuun saatte te ottaa niskoillenne.

Kurman. Luonnollisesti. Ja saatte luottaa minuun, etten laske pilaa liika pitkälle. En tahdo olla paha millekään elävälle olenolle, kaikista vähemmin sisarelleni, tuolle kunnan muorille.

Aksel. Mutta kun hän saa tietää, että olemme tehneet hänestä pilaa —

Kurman. Niin ei hän siitä suutu. Hän on jo niin tottunut siihen, että minä teeri hänestä pilaa, ja jos hän jollain tavoin voi auttaa iloisen mielialan aikaansaamiseksi talossa, niin tekee hän sen mielelläänkin. Ja muutoin on hänellä sellainen kauhea sydämen rasvettuminen, että siihen ei voi tavalliset neulanpistot vaikuttaa.

Aksel. Ja neiti Gerda?

Kurman. Oh, hän ei teitä pelkää, sillä hän ei olleskaan usko tuohon nimettömään kirjeeseen.

Aksel. No se ilahuttaa minua äärettömästi, sillä olisipa minusta hyvin noloa olla väärässä valossa hänen silmissään.

Kurman. Vaikka olette tuskin häntä nähneetkään.

Aksel. Olen nähnyt hänet — joka päivä ikkunastani. Hänellä on tapana istua tuolla suurella kivellä joka ilta.

Kurman. Uhrialttarilla, joksi hän sitä kutsuu. Gerda luulee, että jättiläinen on sen ennen muinoin siihen kuljettanut. Sieltä on kaunis näkö-ala.

Aksel (hymyillen). Ei niin kaunis kuin minun ikkunastani.

Kurman. Veitikka! Kuulkaas nyt, jos meillä olisivat tässä lasit punssia, niin heittäisimme pois arvonimet, koska kerran olemme tulleet niin kuin jonkinlaisiksi rikoskumppaneiksi, mutta eikös käy päinsä, että me nuuskaamme veljenmaljat?

Aksel. Kyllä, kiitosta vain. Kaikki tavat ovat hyvät. Helsingissä olen minä "juonut" veljenmaljan juustossa ja leivässä ja tapahtui se eräänä yönä Punavuoren ja Albertin kadun kulmassa ja ne, joitten kanssa sen tein, olivat seitsemän tai kahdeksan iloista sielua, joita en ollut nähnyt sitä ennen enkä senjälkeen, enkä — sivumennen sanoen — silloinkaan, sillä oli pilkkosen pimeä. (Ottaa nuuskaa). Maljasi, setä.

Kurman. Stopp, poikaseni! Minun nimeni on Matti ja etkö häpeä, poika, kutsua sedäksi, sillä minä olen vasta neljäkymmentäkaksi-vuotias.

Aksel (nuuskaa). No maljasi sitten, Matti! (Paiskaavat kättä). Ja nyt sytytän minä sikarin ja käyn istumaan tuonne nurmelle filosoofillisine lunttineni. Tänään olen ollutkin aika laiskuri ja minulla on vielä päivätakastani paljon jällellä. Hyvästi siksi!

(Nyökähyttää Kurmannille, ottaa kirjansa ja menee oikealle perällepäin).

Seitsemäs kohtaus.

Kurman. Sitten Malla, ja Gerda.

Kurman (panelee tyytyväisenä nuuskataulikan kannen kiinni). Turkasen kelpo poika! Tämä historia tulee piristämään minua erinomaisesti näin kesäkuumalla.

(Malla ja Gerda tulevat nopeasti rakennuksen takaa; Gerdalla on pieni käsikori, jonka hän laskee pöydälle).

Malla. Oh, Herra Jumala, millaisessa kuoleman tuskassa minä olen ollut sinun tähtesi, rakas Matti! Joka hetki odotin, että hän hyökkäisi sinun kimppuusi keppineen ja silloin olisi ollut minun syyni, että lähetin Tiinan tuomaan sen tänne. Ja muutoin, mitäpä keppi tehoo heikkomieliseen, sillä niillähän ei ole mitään tuntoa ja voimia niillä on kuin kymmenellä tavallisella miehellä.

Gerda. No mitä oli hänellä sinulle, isä, sanottavaa? Ja mistä rikoksesta hän puhui?

Kurman. Ei hän puhunut mistään rikoksesta.

Malla. Mutta kuulinhan vallan selvästi hänen sanovan, että hän on suuri rikoksellinen ja — Herra tietää, vaikka hän olisi murhaaja.

Gerda. Täti luuli ihan varmasti, että hän hyökkäisi sinun kimppuusi. Minulla oli koko työ estäessäni häntä leikkaamasta siteitä ja nyhtämästä vaatteiden nukkaa valmiiksi siltä varalta, että sinä haavoittuisit.

Kurman. Vai olette te kuunnelleet. Ja rangaistukseksi siitä ette koko asiasta saa tietää mitään ennenkuin kolmen viikon päästä, kun herra Franck on matkustanut pois. Kas niin, alkää pyytäkökään! Ja sitä paitsi olen luvannut, etten ilmase hänen salaisuuttaan kellekään. Mutta niin paljon voin sanoa, että teidän pelkonne on vallan turha. Miesparan heikkomielisyyks ei ole sitä lajia, että se voisi ketään vahingoittaa.

(Aksel tulee takasin oikealta, palava sikari suussa, ja katoaa toisten huomaamatta kiven taakse, johon istuutuu).

Gerda (alakuloisena). Vai on hän sittenkin heikkomielinen! Sitäpä en olisi uskonut.

Malla. Jos *hän* on heikkomielinen? Täysi hullu hän on, joka sinun olisi pitänyt huomata, kun näit, miten hän keppiä heilutteli.

Kurman. Nyt on kumminkin parasta, ettette häntä ajattele, vaan annatte hänen itsensä hoitaa itseään. Minä olen luvannut, että hän saa oleksia täällä kuukauden loppuun saakka ja lupaustani en ota takasin. — Mutta nyt lähden hieman peltojeni katselemaan. (Mallalle). Voit antaa minulle lasillisen sahtia ruokasäiliössä, niin ettei minun tarvitse odottaa.

(Menee vasemmalle).

Malla (seuraten häntä). Se, joka vetää tänä iltana sohvan kamarinsa oven eteen, olen minä. Oi taivaan luoja, tätä surkeutta.

Kahdeksas kohta.

Gerda. Aksel.

Gerda (seisoo hetkisen hiljaa ja katsoo suoraan eteensä, näyttää sitten ikäänkuin heräävän, menee hitaasti perälle, katsoo oikealle, nousee verkalleen kivelle ja käypi istumaan kasvot järvelle päin käännettynä ja kädet ristissä polvilla. Pian alkaa sakeita savupilviä kohota kiven takaa. Gerda tulee levottomaksi). Koivuillapa on tänään omituinen haju!

(Vahahtaa, kun näkee savua, ja tulee vallan kauhuihinsa, istuu kuin kivettynyt, nousee sitten varovasti ja aikoo lipua alas paikaltaan, mutta silloin seisoo Aksel jo hänen edessään lakki toisessa kädessä ja ojentaa toisen kätensä auttaakseen Gerdaa alas).

Aksel. Ehkä saan auttaa neitiä alas?

(Gerda vetäytyy ylemmäksi kivelle ja kääntää kasvonsa hänestä pois).

Aksel: Suokaa anteeksi, pelotinko teitä, neiti Gerda? (Hän ei vastaa). — Oletteko vihanen minulle?

Gerda. En.

Aksel. Kyllähän se oli poikamaista tuprutella sikaria siten, sillä olisihan minun pitänyt käsittää, että te pelästyisitte —

Gerda. Minä en tosiaankaan huomannut, että herra Franck loikoi kiven juurella ja —

Aksel. Ette — ja siksi tahdoinkin jollain tavoin huomauttaa, muutoin ehkä olisin saanut vasten tahtoani kuulla yksinpuhelun ja sellaista en tahtonut.

Gerda. Minulla ei ole tapana puhella ääneen itsekseni, kuten — (hillitsee itsensä).

Aksel. Kuten minulla on tapana tehdä, tarkotatte. Tämä Hannila on kyllä erinomaisen viehättävä paikka, mutta täällä taitavat olla hyvin ohuet seinät. Ja niitä saan myöskin kiittää siitä, että minulla on ollut toisinaan onni saada kuulla lauluanne.

(Istuutuu kiven alareunalle, joka siinä muodostaa kynnyksen tapaisen syvennyksen).

Gerda (hämillään). Oletteko kuulleet? Tästä puolen pysyn hiljaa, kun tiedän teidän olevan sisällä.

Aksel. Ei niin, vaan laulakaa neiti, sitä hartaasti pyydän. Ette voi uskoa, millainen hyvä työ se on tällaiselle onnettomalle raukalle kuin minulle! Sen, joka on tuomittu päivät päästään vaivaamaan aivojansa ehdottoman yhtenäisyydellä ja moninaisuuden erkanemisella yhteydestä, tarvitsee välttämättömästi kuulla oikein kouraantuntuvia todistuksia siitä, että elämä virtailee hänen ympärillään reippaasti, jotta hän ei kuvittelisi kiivenneensä abstraktionisuuden pilviin asti ulottuvia tikapuita myöten suoraan Platonin idea-maailmaan.

Gerda. Te puhutte niin kummallisesti niin — minä en totta tosiaan ymmärrä teitä olleskaan.

Aksel. Ettekö ole olleskaan turhamainen, neiti Gerda?

Gerda. Tahdotteko olla hyvä ja laskea minut täältä, sillä enhän voi ijänkaiken olla täällä kuin mikäkin virstantolppa.

Aksel. Vai niin, te tahdotte päästä vastaamasta kysymykseeni.

Gerda. Vaikka se onkin hieman tungetelevä, niin tahtoisin siihen vastata, kunhan vain tietäisin, mitä sillä tarkotatte.

Aksel. Tarkotan, että pidättekö siitä, että teitä ihaillaan? Miksi vetäydytte aina pois, kun näette, että — että minä silloin tällöin tahtoisin nähdä vilahduksen kauniista kasvoistanne? Ettekö tosiaankaan ole turhamainen? Ja minä kun luulin, että kaikki naiset olisivat turhamaisia. Näettekö tuon kajavan? (Viittaa järvelle päin). Se uiskentelee edestakasin pitkin veden pintaa eikä väsy itsensä peilailemisesta. Lyönpä vetoa, että se on naaras.

Gerda. Olkaa niin hyvä ja laskekaa minut!

Aksel. Jollei se nimittäin ole metafyyssillinen uros, joka syödä ahmii siinä mielessä, että ilmiö on ylösalasin käännetty peilikuva vedessä, siis täydellinen käsitys ideasta.

Gerda (itku kurkussa). Päästäkää minut täältä sanon minä!

Aksel (nousee seisoalleen ja ojentaa Gerdalle kätensä, johon hän ei kumminkaan tartu, vaan kiiruhtaa alas kiveltä). Kas niin, nyt olette vihoissanne ja menette luotani sisään.

Gerda (uhmaillen). Enpä ole vihoissani enkä —

Aksel. Ettekä mene sisään?

Gerda (kuten äskenkin). En, minä poimin vattuja illaksi.

(Menee pöydän luo korja hakemaan).

Aksel. Aijotteko olla ahkera? Onnellinen se, joka sellainen voi olla!

Gerda (joka on muuttanut jakkaraa vattupensaansa luo). En minä ainakaan estä teitä olemasta.

Aksel. Saanko auttaa teitä?

Gerda (poimien vattuja koriin). Kiitoksia — mutta voiko kukaan luomisen herroista alentua vattuja poimimaan?

Aksel (alkaa poimia). Oh, me alennumme tekemään toisinaan vieläkin halvempaa. Ja toiseksi, eihän kukaan minua näe, sillä teitähän minä en laske miksikään. Tehän olette jo minulle niin vihoissanne, että minulla ei ole mitään teihin nähden kadotettavana. — Siirtykää tänne, neiti Gerda, niin istutte varjossa! Minä poimin kyllä auringonpaisteessa, sillä minä olen tottunut kärsimään.

Gerda. Miksi olisin teille vihanen?

Aksel. Siksi, että minä olen saastuttanut uhrialttarin sikarinsavulla, sillä tehän olette tottuneet ajattelemaan, että tuolta alttarilta kohoavat vallan toisellaiset uhrisavut — ja siksi, että minä riistin teidän mielipaikkanne.

Gerda. Mistä te tiedätte sen olevan minun mielipaikkani?

Aksel. Tehän istutte siellä aina joka ilta kuuden ja seitsemän välillä, kuten olen nähnyt.

Gerda. Vai niin, te siis vakoilette minua.

Aksel. Sehän on oikeus, jota on kaikkina aikoina saanut käyttää vihollisiaan kohtaan.

Gerda. Vihollisiaan?

Aksel. Niin. Jos te olisitte ystäväni, niin osoittautuisitte te hieman ystävällisemmäksi kuin mitä nyt olette.

Gerda. Herra Franck on kai kuullut, että löytyy välitila ystävyiden ja vihollisuuden välillä.

Aksel. En ole, mikä sitten — rakkausko?

Gerda. Eikä! Välinpitämättömyys.

Aksel. Niin, senpä sanonkin — teidän välinpitämättömyytenne saattaa minut epätoivoon.

Gerda. Mutta mitä te sitten oikein tahdotte?

Aksel. Minä tahdon katsella teitä, puhella kanssanne tuulista ja ilmoista, samantekevä mistä hyvänsä. Minä asun teidän perheessänne ja teidän velvollisuutenne on tehdä oloni täällä niin hausaksi kuin mahdollista. (Pistää vatun suuhunsa). Puhun isällenne siitä että olen kyllästynyt syömään omassa huoneessani. Luonnostaan minulla ei ole vähintäkään taipumusta viettää elämäni ijäisessä hiljaisuudessa kuin mikäkin pilaripyhimys. Minä rakastan Leibnitzin monadeja ihan hulluuteen asti ja

jumaloin Kantin kategorioista imperatiivisia mutta kaikkia näitä suurempi-arvoisena pidän sitä, että saan nähdä viehättävät kuopat poskissanne ja kuulla, kun te nauratte niin iloisesti ja visertäen — kuin varpuset, kun ne näpistelevät kirsimarjoja puista.

(Pistää suunsa täyteen marjoja).

Gerda. A propos näpistelevät. — Sitä kai tarkoittitte äsken, kun sanoitte, että luomisen herrat toisinaan alentuvat sellaiseenkin, joka on —

Aksel. Olkoon menneeksi! Kuka osaa kerjätä, se oppii pian varastamaankin ja tässä olen nyt pitkän aikaa seisonut ja kerjännyt nuorelta tytöltä hänen ystävytyttään, toivossa että hän osottaisi edes hieman ystävällisyyttä. Mutta te olette sydämetön, neiti Kurman. Olenpa varma että te nauraisitte, jos jonain päivänä kuulisitte minulta menneen palan väärään kurkkuun ja että sen johdosta sain surkean kuoleman. (Gerda nousee ja aikoo mennä). Kas niin! Nyt puhumme vakavasti. Olen hieman hemmoteltu, hieman tungetteleva, hieman — niin no, näettehän, millainen olen. Mutta voitte olla varma, että minä olisin kuten muutkin siivot ja järjelliset kansalaiset, jos vain sallisitte minun nauttia seurastanne. Minä lopetan kokonaan puhumasta hullutuksia, jos te vain tahdotte, jos kohta se onkin minun puoleltani aikamoinen uhraus, ja tulen oikein kiltin ja tottelevaisen pojan esikuvaksi, kunhan vain saan toisinaan puhella kansanne ja te ette enään uhkaa minua välinpitämättömyydellänne.

Gerda (mieltävästi). Ja te luulette tosiaankin, että minun seurani voisi olla teille joksikin hyödyksi?

Aksel. Siitä olen vakuutettu. Koettakaahan vain! Ja jollette jaksa olla loppuun saakka hyvällä tuulella, niin silloin tunnustan olevani parantumaton.

Gerda (vienosti). Parantumaton.

Aksel. Aluksi ette saa suuttua, jos sattumalta kohtaan teidät kävelymatkoillanne ja puhelen hetkisen kansanne. Ja sitten tulee teidän luvata, ettei kukaan muu kuin minä saa pitää vyyhtejänne, kun niitä keritte kerälle — minulla on näet erityinen intohimo pitää vyyhtejä. Lupaatteko sen?

Gerda (katsahtaa ylös ikäänkuin hän olisi tehnyt päätöksen). Lupaan, minä lupaan sen.

Aksel. Hurraa! Ja sitten ojennatte kätenne minulle merkiksi, että tahdotte olla ystäväni.

Gerda (ojentaa hänelle kätensä). Kyllä — tässä on käteni.

Aksel. Kiitoksia! Oi kuinka minua harmittaa, etten jo kahdeksan päivää sitten asettunut tuon kiven taakse! Mutta a propos, minä taisin unehuttaa "Perusolemukseni" tuonne. (Menee kiven luoksi ja ottaa kirjansa). Aivan oikein! Nyt tässä ruvetaan päähän ajamaan ja kun olen saanut sellaisen kiihotuksen, niin käy lukemisenkin puolta sujuvammin! Näkemään asti, neiti Gerda!

(Menee vasemmalle).

Gerda katsoo hänen jälkeensä, hymyilee tyytyväisesti ja palaa vattupensaitten luo, jossa jatkaa poimimistaan.

Yhdeksäs kohta.

Gerda. Malla (vasemmalta korppukori kädessä). Tiina (kädessään tarjotin, jossa on sahtiastia, juomalasi ja vettä).

Malla. Vai niin, oletko siellä, Gerda? Otapas ja muutas pöytä ja tuolit tänne puun alle ja auta sinä, Tiina, neitiä, sillä minä en tahdo istua ja juoda sahtia aivan tuon hullun ikkunan edessä.

Gerda (muuttaa pöydän kiven luokse, Tiina asettaa tarjottimen pöydälle, muuttaa sitten tuolit pöydän luo ja menee). Oh, hän ei ole olleskaan vaarallinen. Äsken puhelin hänen kanssaan.

Malla. Oletko sinäkin järjiltäsi, tyttö? No, millainen hän oli?

Gerda. Luulenpa, että olisin pitänyt hänestä hyvin paljon, jollei hän vain toisinaan olisi puhunut hieman sekavasti. Mutta — (istuutuen pöydän viereen) täytyy koittaa totuttaa tuota armollista herraa, että hän luopuu haaveilemasta yhteyden pilvenkorkuisista tikapuista ja moninaisuuden eroamisesta identisyydestä. Muutoin oli hän hyvin siivo ja hauska.

(Kaataa itselleen sahtia).

Malla (seisoo korppukori kädessä ja aikoo juuri laskea sen pöydälle, kun hän näkee Akselin ikkunan aukenevan. Aksel tupakoipi ja katsoo taivasta kohti, kädet ikkunalaudalla). Hiljaa, hän on tuolla.

Gerda. Niin on, kyllä näen.

Malla (kuiskaa). Luulenpa, että hän alkaa puhua itsekseen.

Gerda. Entäs sitten? Tiedätkös, että hän puhui äsken tosiaankin erinomaisen viisaasti ja ymmärtäväisesti, — ainakin toisinaan —

Aksel (lausuu kovalla äänellä ja harvakseen, ikäänkuin tahtoisi oikein painaa päähänsä). Minä olen, eli minä olen minä, eli toimintana, minä asetan itseni, — minä en ole ei-minä, eli toimintana, minä asetan itseäni vastaan ei-minän — minä ja ei-minä määräävät toisiaan molemminpuolisesti, eli minä asetan itsessäni jaollisen minän vastakohtaksi jaollisen ei-minän, — perhana tätä kirottua roskaa!

Malla (huudahtaa kauhistuneena). Ah, Herra Jumala!

(Pudottaa korppukorinsa, niin että korput lentävät pitkin näyttämöä, ja vaipuu tuolille. Gerda lyö kauhistuneena kätensä yhteen. Aksel kurkottaa ikkunasta ulos, näkee heidät, ymmärtää, mistä tuo johtui ja rupeaa nauraa hohottamaan, joka yhä lisää Mallan ja Gerdan kauhistusta).

Toinen näytös.

Samallinen näyttämö kuin ensi näytöksessäkin. Riippumatto on otettu pois. Sen paikalle on pantu nuora vaatteiden kuivattamista varten ja vaatteita on nuoralla kuivumassa. Perällä olevaan suureen koivuun on iso G. piirretty.

Ensimmäinen kohta.

Malla ja Tiina (ottavat alas pesuvaatteita, jotka he panevat suureen koriin).

Malla. Sen minä vain sanon, etten ikänäni ole nähnyt niin harvinaisen oivallista vaatteidenkuivaus-ilmaa keskellä naisten viikkoa kuin nyt.

Tiina. Eivätpä näy vanhat merkit nykyään pitävän paikkaansa. Minä en tosin tiedä, mutta Wongan Antti Petter, joka on hieno luonnontuntija sanoo, että siihen on André syynä.

Malla. Kuinka niin?

Tiina. Katsokaas, hän kuului olleen viime kesänä pohjoisnavalla ja silloin oli hän tarttunut johonkin akseliin eli miksi ne kutsuvat niitä koneita siellä ylhäällä, jotka määräävät säät ja sen jälkeen on koko luonto ollut vallan nurinpäin. Jos minä olisin kuningas, niin lähettäisin miehen sinne ja sanoisin: että laittakaapa vaan kaikki entiselleen. — No, mutta ottakoon minut kuolema, sillähän on kirjailtuja paitojakin!

Malla. Kellä? Andréllako?

Tiina (joka on ottanut yhden paidoista nuoralta). Ei, vaan Franckilla, meidän vuokralaisella. Katsokaas rouva, eihän sillä ole muita kuin sulhaspaitoja. Hän taitaa olla mahdollottoman rikas.

Malla. No siitä voit, Tiina, olla vakuutettu. Kun eilen olin Helsingissä, niin puhui hänestä paljon minulle se rouva, jonka luona hän lukukausina asuu.

Tiina. Jestandes, tunteeke rouva hänet?

Malla. En, vaan minä etsin hänen nimensä ylioppilasluekasta ja sitten menin minä sinne kuullakseni hieman, millainen hän tavallisesti on arkioloissaan.

Tiina. No enpä milloinkaan olisi uskonut, että rouva on niin neuvokas. No mitä ne tuosta hirviöstä sanoivat?

Malla. Se, jonka luona hän asui, oli hyvin hieno, vanha neiti ja hän hämmästytti kovin, kun minä ilmoitin, ettei tuolla ollut oikein selvillä täällä (osottaa päätään) sillä neiti ei ollut koskaan hänessä sellaista huomannut!

Tiina (seisoo ja kuuntelee paita kummassakin kädessä). No sepä vasta sokea oli!

Malla. Neiti luuli hänen muuttaneen maalle vain lukujensa takia ja puhui hänestä muutoin vain

paljasta hyvää. Hän on äärettömän rikkaan tukkukauppiaan poika Kokkolasta ja lisäksi ainoa lapsi. Hänestä ei ole tarkoitus tulla lukumiestä, vaan tutkinnon suorittuaan ryhtyy isänsä liikkeeseen. Ja 300,000 markkaa on hänellä odotettavana peruja tädiltään.

Tiina. Kuulehan mokomaa! Siinä on paljon rahoja. Ja ajatelkaa, millainen vahinko, ettei hän ole täysijärkinen. Muutoinhan voisimme ottaa hänet vävyksi.

Malla. Vai niin sinä, Tiina, arvelet.

Tiina. Niin ja tietääkös rouva, että jollei hän ole korviaan myöten rakastunut Gerda-neitiin, niin en tahdo olla Jumalan kuvan mukaan luotukaan. Neljänätoista päivänä on hän seurannut kuin varjo Gerda-neitiä ja jos tulen milloin tahansa, niin aina istuvat he tuolla suurella kivellä ja tirsкуvat ja nauravat.

Malla (huoaten). Niin, rakas Tiina, sen olen kyllä huomannut, mutta nyky-ajan nuoriso on niin tavattoman itsepäistä. Joka kerta olen pyytänyt Gerdaa olemaan varuillaan ja karttamaan häntä, sillä kuka tietää, ettei hän jonain päivänä saa hulluuden kohtausta. Kun vain tiedän heidän olevan ulkona kivellä, niin ei minulla ole minkäänlaista rauhaa kyökissä ja teen kaikellaisia hullutuksia.

Tiina. Niinkuin eilen illallakin, kun rouva kaasi munanruskulaiset lika-ämpäriin ja pani kuoret puuropataan, hi, hi, hi!

Malla. Olin juuri lukenut ensimmäisestä Samuelin kirjasta, kuinka Saul heikkomielisyydessään hyökkäsi Davidin kimppuun. En tiedä, mistä tuo johtuu, vaan tuo luku aukenee minulle aina, kun nykyään vain rupean raamattuani lukemaan.

Tiina. Minä en tuon miehen kanssa puhele milloinkaan.

Malla. En minäkään ja polveni oikein vapisevat, kun vain saan nähdä hänet.

Tiina. Ajatelkaas, rouva, kun tallirenki kertoo, että tuli palaa hänen ikkunassaan aina neljään asti aamulla.

Malla. Ei kai uskalla pimeässä maata.

Tiina. Pelkää ehkä väkivaltaa.

Malla. Ei, mutta Saulin hengellä on kai pimeässä häneen suurempi valta.

Tiina. Se voi tulla häneen keskellä päivääkin. Muistan kuinka toissapäivänä, kun tulin sisään hänen huoneeseensa ja aijoin juuri ruveta pöytää kattamaan, ja hän loikoi sohvalle lukien jotain kirjaa ja mumisi itsekseen — katkismus ei hänen kirjansa ollut, sillä sehän on pitkä ja kapea, eikä myöskään testamentti, sillä se on paljon paksumpi, mutta Jumalan sana se oli, sillä siinä puhuttiin kuuloni mukaan ijankaikkisesta kadotuksesta. Mutta kun parhaillani seison kaikessa viattomuudessani ja katsoin, oliko senaappipurkissa enään mitään, karkasi hän ylös kuin vihainen sonni ja kiroili kuin vimmattu ja nakkasi kirjan seinään niin että lehdet kahisivat.

Malla. Ja sinä tietysti säikähdit?

Tiina. Josko säikähdyin? No siitä voi rouva olla vakuutettu. Minä syöksyin ovelle aivan kuin olisi tuli ollut hiuksissani ja sitten en uskaltanut koko sinä päivänä mennä sisään. Ruuan panin sisään avonaisen ikkunan kautta ja illalla sai talli-Juhana mennä tilat tekemään. Mutta senmukainen se tuli tilakin ja voinpa uskoa että sen yön makasi hän jotenkin huonosti ja sai tuntea ijankaikkisen kadotuksen esimakua.

Malla (joka on lopettanut vaatteiden alaston), Kas niin, nyt olemme saaneet sen tehdyksi. Nyt otamme vain nuorat alas.

(Menee perälle ja irroittaa nuoran. Tiina taas irroittaa solmuja puitten ympärillä etunäyttämöllä).

Tiina. Kumman tiukallepa rouva nämät on vetänyt. Ei minullakaan mielestäni ole mitkään maitosormet, mutta —

Malla (joka on saanut työnsä tehdyksi). Minä autan sinua.

Tiina. Ottakaa sitten tästä kiinni. Tuo solmu täytyy meidän leikata.

Malla. Ja tarvella koko nuora? Sitäpä ei tehdä.

(Koettaa solmua irroittaa).

Tiina. Usch, kuinka rouvan kasvot menivät vallan sinisiksi. Ei, kyllä meidän vain täytyy se leikata.

Malla. Mene sitten sisään noutamaan suurta teurastusveistä.

Tiina. Teurastusveistä? Senhän rouva hävitti viime viikolla.

Malla (nolona). Hävitinkö minä? Etköhän vain sitä itse tehnyt.

Tiina. Eipäs olleskaan, sillä rouvalla se viimeksi oli, sillä sen jälkeen kun rouva sillä vuoleksi eräänä päivänä tikkuja, en sitä ole nähnyt.

Malla. Voipa niinkin olla, rakas Tiina, ja olin tyhmä kun en ostanut uutta, kun eilen olin Helsingissä.

Tiina. Tietysti oli rouva tyhmä. (Katsoo oikealle). Tuolta tulee Franck, pyytäkäämme häntä auttamaan, sillä rouvahan sanoi, että hullut ovat niin väkeviä.

Malla. Ei, ei! Ennemmin annamme sen olla paikoillaan. (Päästää nuoran.) Mutta mitä näin? Gerdahan on hänen kanssaan. Tyttöroukka! Että hän uskaltaa yksin mennä metsään tuollaisen ihmissyöjän kanssa.

Tiina (myhätäten). Neitihän kulkee hänen kanssaan käsikoukussa.

Malla (kauhuissaan). Taivas varjele! Saatte nähdä, että hän on rääkännyt Gerdaa niin, ettei hän voi omin voimin kävellä!

Tiina. Eiköstä! Nyt päästi hän neidin irti.

Malla. Tämähän menee liijan pitkälle. Minun täytyy puhua muutama vakava sana Gerdalle. Mene sinä sisään ja vie vaatteet mukasi. Minä tulen kohta jälestä.

Tiina. Hyvä on. (Itsekseen). Sillä aikaa ryyppään minä pisaran kahvia.

(Menee vaatekorin kanssa vasemmalle).

Toinen kohtaus.

Malla. Gerda. Aksel. (Molemmat viimemainitut tulevat sisään oikealta perältä ja Gerdalla on iso ulpukoista tehty kukkavihko ja toinen orvokeista tehty).

Aksel (ottaen lakin päästään). Hyvää huomenta, täti Malla — ai, anteeksi, olen tottunut kuulemaan Gerda-neidin kutsuvan teitä niin ja siksi tulivat nuot sanat huuliltani vastoin tahtoani — pyydän tuhannesti anteeksi.

Malla (hieman peloissaan, mutta samalla mielissään). Ei tee mitään. — Saanko sanoa sinulle jonkun sanan, Gerdaseni?

Gerda (ihastuksissaan). Et voi uskoa, kuinka hauska kävelymatka meillä on ollut. Me olemme käyneet aina Noitakummulla saakka. Tänään on niin erinomaisen herttainen ilma, että tekisi mieli vain laulamaan ja nauramaan. Ja katsokaas mitä minulla on mukani! Ulpukoita täti! Niitä on järvi valkeana.

Malla (levottomasti). Ettehän vain olleet järvellä?

Gerda. Kyllä. Me lainasimme kalastajalta venheen ja herra Franck souti jonkun matkaa. Ah, jos olisit ollut mukana, täti!

Malla. Herra varjelkoon! (Hiljaa Gerdalle). Tules tänne, niin saan hieman puhella kanssasi. (Gerda tulee näyttämölle päin, Aksel jää kiven luo ja katselee järvelle). Onko sinusta tuo ihmisellistä tuolla tavoin kuljeksia hullun ihmisen kanssa metsässä ja päälle päätteeksi vielä järvellä. Hänhän olisi voinut heilauttaa venheen nurin tai heittää sinut veteen!

Gerda. Taasko täti puhuu noita vanhoja tyhmyyksiä. Herra Franck ei olleskaan heilauta venhettä kumoon, vaan hän soutaa kuin mies. Ja tänään on hänellä ollut parhaimpia päiviään, sillä hän ei ole puhunut ei niin sekavaa sanaa — jota ei hän ole myös tehnyt pitkään aikaan.

Malla (hiljaa). Voipa niinkin olla, mutta jollet tahdo, että minä paikalla kuolen sydämen halvaukseen, niin saat tästä puolen lopettaa tuollaiset kävelymatkat.

Gerda. Enhän minä mitään voinut, sillä kohtasin herra Franckin tuolla metsässä.

Malla. Herrallemme olen minä luvannut auttaa häntä olemalla hullujen holhooja. Kun eilen olin Helsingissä, niin ostin pienen revolverin sinua varten. Se sinun pitää pistää taskuusi (ottaa sen taskustaan ja tahtoo pujahuttaa Gerdan taskuun, mutta katsoo ensin, ettei Aksel näkisi) — ja pitää se aina luonasi.

Gerda. Onkos se ladattu?

Malla. Mitä sinä ajattelet? Luuletko sinä, että minä uskaltaisin ottaa ladatun revolverin käteeni?

Gerda. No mitä minä sitten sillä teen? Lataamaton revolveri — eihän se ole mikään ase.

Malla. Mutta otahan kumminkin — minun tähteni.

Gerda. No ja (ottaa sen. Itsekseen). Minäpä pyydän herra Franckia opettamaan minua maaliin ampumaan, sillä sitä olen jo kauvan halunnut.

Malla aikoo mennä sisään, ja kun hän aikoo hiipiä Akselin sivuitse, kääntyy tämä ympäri ja pidättää hänet kysyen:

Aksel (hyvin kohteliaasti). Kuinkas voitte tänään eilisten kemujen jälkeen?

Malla (hieman peloissaan). Kiitoksia vain — aivan hyvin.

Aksel. Neiti Gerda on puhunut minulle, että teillä on vaarallinen sydämen rasvettuminen. Teidän pitäisi olla varuillanne rouva Ström, eikä antautua yövalvomisiin niin usein kuin olette tälläkin viikolla tehneet.

Malla (mielissään). No se täytyy minun sanoa, etten todellakaan odottanut, että Franck kysyisi sydänvikaani — sillä totta tosiaan en ole tottunut, että kukaan sitä tässä talossa tekisi.

Gerda (hymyillen). Siinä oli letkaus minulle.

Aksel. Minä kyllä tiedän, ettei sellaisten tautien kanssa ole leikiteltävä. Tätini, valtioneuvoksetar Lejonram sairastaa myöskin sydämen rasvettumista.

Malla (lähenee häntä, hyvin mielissään). Vai niin, onko hänelläkin se tauti? Valtioneuvoksetarella? Enpä tosiaankaan tietänyt, että tautini olisi niin ylhäistä laatua.

Aksel. Ettekö? Sehän on ylhäisimpiä tauteja. Eikös täti Malla, — ai, anteeksi taaskin. Mutta tuskinpa tulee muu neuvoksi kuin että annatte minun kutsua itseänne täti Mallaksi, sillä vallan tahtomattanikin teen sen kumminkin!

Malla (ojentaa vallan ihastuksissaan hänelle kätensä). Ah, tehkää vain niin — erittäin mielelläni — (muistaa ja peljästyy, kun Aksel puristaa hänen kättään). Mutta nyt minun pitää mennä sisään toimiini. (Sivumenessään hiljaa Gerdalle). Olet oikeassa, tämä päivä lienee hänen parhaimpia päiviään — hänhän on oikein herttainen.

(Menee vasemmalle).

Kolmas kohtaus.

Gerda. *Aksel.*

Gerda (nauraen). Tepä olette aika lumooja.

Aksel. Niin katsokaas, minä olen aina ollut vastustamaton vanhoihin muoreihin nähden. Ja jotain korvaustahan minulla pitää ollakin siitä, etteivät nuoret tytöt minusta koskaan välitä.

Gerda (käy pöytään ja alkaa muodostaa molempia kukkakimppuja yhdeksi). Se seikka kai ei teitä suuresti surettane.

Aksel. Kuinka niin?

Gerda. Tehän pelkätte naisia.

Aksel. Minäkö? Mistä olette sen saaneet päähänne? Ah, nyt minä ymmärrän, ha, ha, haa! Tosiaankin, kun kolme viikkoa sitten tulin tänne, pelkäsin hieman naisia, mutta pelkoni on viime aikoina kokonaan haihtunut ja siitä on minun teitä kiittäminen. Ah, te ette tiedä, mistä arvosta te olette minulle tänä aikana ollut.

(Menee perälle koivun luo, ottaa kynäveitsensä ja alkaa piirustamaan isoa A:ta koivun runkoon G:n oikealle puolelle).

Gerda. Minua ilahuttaisi suuresti, jos onnistuisin sovittamaan alussa osoittamaani epäkohteliaisuutta. (Kääntyy ympäriinsä). Mitä te teette? Ettekö saaneet eilen G:tä valmiiksi?

Aksel. Kyllä, mutta nyt minä teen A:n.

Gerda. Ei millään muotoa!

Aksel. Te kai luulette sen merkitsevän Akselia? Eei! Niin nenäkäs en minä ole. Gerda ja Aksel vierekkäin, sehän näyttäisi kihlauskortilta.

Gerda (taivuttaa hämillään päänsä kukkien ylitse ja Aksel tarkastaa häntä).

Aksel. Eihän toki! A:han on nimenne loppukirjain — G, A, merkitsevät Gerda — varsinkin jos panen ajatusviivan noitten väliin. Ja jos sen teen, niin ymmärrättehän, ettei A voi merkitä Akselia — Gerdan ja Akselin välillä ei saa olla mitään ajatusviivaa eli kuinka, neiti Gerda?

Gerda muuttaa tuoliaan niin että hän on vallan selin Akseliin.

Aksel (jatkaa piirustamista). Kun minä kahdeksan päivän perästä matkustan enkä enään koskaan tule takasin, niin *silloin* voi A merkitä Akselia ja silloin tulee tuo ajatusviiva olemaan vähennysmerkki. Gerda, siitä pois Aksel. Kukahan voi sen laskea. (A on nyt valmis ja samoin ajatusviiva). Katsokaas, tuollaiselta se näyttää (lähenee Gerdaa) jos te olisitte oikein kiltti ja jos te vähänkin minusta pitäisitte, niin te sanoisitte, että Gerda pois Aksel on yhtä kuin —

Gerda (katsahtaa ylös, veitikkamaisesti, koettaen mielenliikutustaan salata). On yhtä kuin nolla.

Aksel. Ei niin paljon en pyydä. Te olette häijy, neiti Gerda. — Ettekö tahdo antaa minulle orvokkia?

Gerda. Mitä te sillä teette. Niitä on minulla niin vähän — ettekö tahtoisi sen sijasta ulpukkaa?

Aksel. Ei kiitoksia, se on liijan kylmä — eikä myös kelpaa puristettavaksi. Vai niin, te ette siis tahdo antaa minulle yhtään kukkaa. Kuinka monta kuormaa heiniä isänne sai viime viikolla?

Gerda (hämmästyneenä hänen epäselvästä ajatusjuoksustaan). Satakaksikymmentä, luullakseni.

Aksel. No hyvä! Jos minulla olisi satakaksikymmentä kuormaa orvokkeja, niin saisitte ne kaikki erojaislahjaksi, kun matkustan.

Gerda (hymyillen). Kiitoksia, sehän olisi hyvin ystävällisesti tehty, mutta sittenhän saisi isä laitattaa yhden heinäladon lisää minua varten. — En ymmärrä, miksi te aina ajattelette matkaanne, siihenhän on vielä pitkä aika.

Aksel. On pitkä aika! Ette voi uskoa, kuinka sydäntäni koskee, kun kuulen teidän noin puhuvan. (Istuutuu tuolille ja nojaten kätensä pöytään, katselee häntä). Oletteko koskaan rakastunut, neiti Gerda?

Gerda. En, sikäli kuin muistan; entäs te?

Aksel. Kyllä, noin kahdeksan tai kymmenen kertaa, — tarkalleen en muista. Tiedättekös, kuinka minä käyttäydyin, kun olin rakastunut?

Gerda. En, eikä teidän huoli sitä kertoakaan. Minua se ei juuri huvita.

Aksel. Saman tekevä, minäpä puhun kuitenkin. Nähkääs, kun minä olen rakastunut, niin tulee minuun ääretön vastenmielisyys filosofiaa kohtaan ja tahdon kuljeksia pitkin metsiä ja maita rakastettuni kanssa, soudella ruuhessa hänen kanssaan, piirustella nimikirjaimiani hänen nimikirjaintensa viereen ja syödä ne vatut, jotka hän poimii illalliseksi.

Gerda (tukkien korviaan). Minä *en tahdo* tietää teidän salaisuuksianne, senhän olen sanonut.

Aksel (nojaten tuolissa taaksepäin). Mutta niin lapsellisesti en tästä puoleen käyttäydy. Onpa ihmeellistä, miten pian voi muuttua. Enpä ajatellut neljätoista päivää sitten, että tänään istuisin tällä tuolilla ja ajattelisin, mitä nyt ajattelen.

Gerda. Mitä te sitten ajattelette?

Aksel. Että elämä kumminkin on hyvin vakava asia, neiti Gerda.

Gerda. Se johtuu siitä, ettette koskaan ennen ole ollut maalla. Sellaisia ajatuksia saadaan metsässä ja järven rannalla.

Aksel (nojaten eteenpäin). Onko teilläkin ollut sellaisia ajatuksia? Teillä ovat ehkä olleet samat ajatukset yhtä kauvan kuin minullakin, kun kaikki käy ympäriinsä? — Onko teillä hyvä muisto, neiti Gerda?

Gerda. Se riippuu kokonaan siitä, huvittaako asia minua, jolloin sen kyllä muistan, mutta jollei se minua vähintäkään huvita, niin unhotan sen heti.

Aksel. Kuinka monta päivää minua muistatte?

Gerda (hyvin hämillään, nousee). Kas niin, nyt on kukkakimppuni valmis.

Aksel (nousee ja katsoo harmistuneena Gerdaan, menee perälle, viittaa järvelle päin ja sanoo uhmailevasti Gerdalle). Näettekös tuon kalatiiran, joka uiskentelee tuolla yksinään eikä tahdo vastata, vaikka uros sitä houkuttelee. Nyt olen vallan selvillä, että se on naarastiira.

Neljäs kohta.

Edelliset. Kurman (vasemmalta).

Kurman (kirje kädessä). Halloo! Onko ketään Aksel Franck-nimistä herraa näillä mailla. Maitokuski toi postin mukanaan asemalta ja täällä on kirje nuorelle herralle.

Aksel (ottaa sen). Kiitoksia. (Katsoo päällekirjoitusta). Se on Hermanilta!

Kurman. Älä meitä ujostele — lueppas se. (Gerdalle). Tätisi kysyi sinua äsken.

Gerda (kuiskaten). Minun täytyy puhua sinulle sittemmin.

Kurman. Odotan sinua täällä. Pidä varasi, kun Aksel on mennyt sisään.

Gerda menee vasemmalle, luotuaan katseen Akseliin.

Viides kohta.

Aksel. Kurman.

Aksel (joka on lukenut kirjeen). Huomenna! Oh, sehän on kauheata!

Kurman. Mitä nyt? Huvitteleeko sinun Nimettömäsi itseään kirjoittamalla sinulle surusanomia?

Aksel. Tämähän ei enään ole kirje, vaan salaman isku.

Kurman. No eihän ylioppilaat ennen ole noin arkoja olleet. Reipastuppas nyt, äläkä seiso kuin suolapatsas.

Aksel. Kuuleppas nyt, veli Matti, sinähän reipastut nyt liijankin pian. Äläpäs nyt tee pilaa minusta; jospa tietäisit, mitä Herman minulle kirjoitti.

Kurman. Kuinkas minä sen tietäisin.

Aksel. Hän on sattumoisin saanut tietää, että filosofian professori matkustaa pois tällä viikolla eikä tule takasin ennenkuin tutkintokausi alkaa, ja jotta kohtaloni ennätettäisiin ratkaista, meni hän eilen professorin luo ja ilmoitti minut tenttiin — ja hän määräsi sen kello 11 huomenna.

Kurman. No sitten käsken minä heti valjastamaan hevoset, jotta ennätät kaupunkiin iltajunalla. Ja sitten suoritat tutkintosi huomenna ja tulet tänne taas kolmen junalla, mukanasi approbatur ja kaksi pulloa parasta samppanjaa, jotka minä sitten illalla tarjoan uhrikivellä.

Aksel. Oletko hullu, ihminen? Minähän en tiedä niin mitään.

Kurman. Sinä lörpöttelet. Sinähän olet ajanut kalloosi päivät ja yöt läpeensä koko kolmen viikon ajan ja johan sinä ne osaisit kaikkityyni sitä ennenkin kuin tänne tulit, niin että kyllä sinä olet täysin ravittu.

Aksel. Mutta nyt ovat tiedot hävinneet kaikkityyni! Jos sinä käskisit minun tällä hetkellä määrittelemään, mikä *itsetietoisuus* on, niin minä en osaisi vastata mitään.

Kurman. Älä pöräjä — kuka sen sitten osaisi? Kas niin, rohkase vain itsesi ja saat nähdä, että se

menee vallan loistavasti. Siveellisen kannatukseni voin sinulle antaa, mutta en mitään muuta.

Aksel. Ja lisäksi, juuri nyt — että sen piti tapahtua juuri nyt, kun minä olen niin levoton ja ajatukseni ovat joutuneet tasapainostaan — kunhan se nyt olisi sattunut muutamaa päivää myöhemmin, jotta olisin ehtinyt päästä selville eräästä toisesta seikasta, joka on tuhat kertaa tärkeämpi kuin koko maailman filosofiaa sekä tietuolinen että käytännöllinen.

Kurman. Mikä sinua nyt sitten painaa?

Aksel. Tahdotko minua vävyksesi, Matti?

Kurman. Vai siltä kohdalta se kenkä puristaakin.

Aksel. No mitäs vastaat?

Kurman. Minä puolestani vastaan, ettei minulla ole mitään sitä vastaan. Toinen isä ehkä sanoisi, että nuori herra saa tulla takasin, jahka hän on hieman ehtinyt kuivaa s.o. saanut korvantauksensa kuiviksi, mutta minulla ei ole mitään oikeutta niin vastata, minä joka itsekkin menin naimisiin ollessani vasta kaksikymmentäkolmevuotias pojan hulikko.

Aksel. Tarjoukseni ei näytä sinua olleskaan kummastuttavan.

Kurman. Ei, sillä olen useana päivänä huomannut, että siihen sitä pyritään. Totta tosiaan et sinä osaa teeskennellä. No, mitäs Gerda sanoo?

Aksel. Kas siinäpä onnettomuus onkin! Hän ei sano mitään!

Kurman. Eikö hän sano mitään? Etkö ole häneltä suoraan kysynyt?

Aksel. Kuinka minä voisin sen tehdä, kun hän ei ole antanut pienintäkään todistusta siitä, että hän minusta välittää? Se seikka, että hän viihtyy seurassani ja kuuntelee, kun minä puhun hullutuksia, sehän ei voi mitään merkitä. Ja voithan vallan hyvin ymmärtää, että jos minä kysyn häneltä ja hän vastaa "ei", niin olen pakotettu täältä lähtemään aika kyytiä. Minä olen valmistanut hänelle tuhansia tilaisuuksia osoittaa että hän minusta hiemankin pitää, mutta hän on arka kuin lintu, ja kun luulen vain tarvitsevani ojentaa käteni saadakseni hänet kiinni, niin on hän jo taas kaukana. Tuollaisestahan voi tulla aivan epätoivoiseksi! Mutta nyt tästä pitää tulla selvä!

Kurman. Niin, se on oikein.

Aksel. Ennenkuin tänä iltana matkustan asemalle, täytyy kaiken olla selvillä. Minä en voi tentteerata, kun sellainen epävarmuus ja levottomuus minua ahdistavat — ja kymmenessä minutissa olisin pussiin pantu. Ei, katketkoon tai kestäköön, mutta kohtaloni ainakin tahdon tietää ja jos saan kieltävän vastauksen, niin näette minut viimeisen kerran.

Kurman. Niin tällä viikollako?

Aksel. Koko elämässäni!

Hurman. Vai niin! Sinä heittäydyt siis tänä iltana radalle ja annat veturin kulkea ylitsesi.

Aksel. En, mutta minä antaudun kauppa-alalle ja kaivaudun numeroitten sekaan niin että olen korviani myöten niiden peitossa. Rupean isäni konttoristiksi Uudessakaarlebyyssä. Ja minä tiedän kyllä, kuinka tulee käymään. Muutaman vuoden kuluttua menen naimisiin jonkun siellä olevan serkkuni kanssa, sillä he kaikki kolme minua tavoittelevat — ja sattuma saa ratkaista, joudunko naimisiin punatukan, litteänenäsen tai ristisuun kanssa. Ja se on sinun syysi kokonaan.

Kurman. Onko minun syyni? Voinko minä sille mitään, että Gerda ei...

Aksel. Voitpa kylläkin, sillä se olit juuri sinä, joka tahdoit, että hän edelleenkin luulisi minun olevan heikkomielisen. Luulenpa tosiaankin olleeni hullu, kun voin suostua noin mielettömään ehdotukseen. Vaikka olisin ollut kaunis kuin jumala ja vastustamaton kuin ratsuväen luutnantti, niin kuinka voisi kenenkään nuoren tytön päähän pälkähtää lahjoittaa pikku sydämensä hullulle, joka vain leikkisi sillä kuin kumipallolla ja käsittelisi sitä kaikin tavoin kovakouraisesti.

(Malla kori kädessä menee näyttämön poikki oikealle).

Kurman. No hieman tyhmäähän tuo nyt oli, ettemme ennen keppostamme lopettaneet, mutta koska se kerran on minun vikani, niin on myös minun velvollisuuteni koettaa pelastaa, mitä pelastaa voidaan. Minä puhun heti Gerdalle, kerron hänelle koko juonen ja samalla tiedustelen, miten taipuvainen hän on tuumiisi. Ja toisekseen on hän itsekkin pyytänyt saada puhua kanssani ja tulee kohta tänne. Mene sinä

siksi aikaa matkoihisi ja jos hän vähääkään sinusta välittää, niin sen piankin huomaan ja silloin —

Aksel. Silloin kosit sinä minun puolestani, mutta et muutoin, kuuletko sen. Rukkaset tänään ja repposet huomenna, se on liikaa yhdeksi kerraksi.

Kurman. Ole huoleti. "Ehdoton vaitiolo luvataan", kuten naimailmoituksissa sanotaan. Pysy läheisyydessä. Minä huudan sinulle sitten, kun voit tulla.

Aksel. Tämä on kauhea hetki, tuhat kertaa pahempi kuin huominen filosofian tutkinto. Jospa minulla olisi jotain ajateltavaa sillä aikaa.

Kurman. Voithan jutella Mallan kanssa; hän on tuolla mansikkamaassa. (Viittaa oikealle). Pidä nyt varasi ja kerro, kuinka tuon salaperäisen kirjeen laita oikeastaan on ja samoin sinun n.k. mielenvikasi laita.

Aksel. Se oli hyvä tuuma! Ja kun sinä huudat — —

Kurman. Niin merkitsee se, että tule ja kuule vastaus Gerdalta itseltään. Kas niin! Koeta nyt olla tyyni äläkä peloita Mallaa niin että hän saa halvauksen. Hyvästi nyt siksi!

Aksel. Tee mitä voit — ja jos onnistut, niin lupaan, että minusta saat sellaisen vävyn, ettei vertaista löydy tällä puolen päiväntasaajaa.

(Rientää pois).

Kuudes kohtaus.

Kurman, sitten Gerda.

Kurman (kävelee mieltävän näköisenä edestakasin, katsoo rakennukselle päin ja näkee Gerdan, joka hitaasti lähenee). Senpä voin jo arvatakin, että hän ei kaukana ollut.

Gerda. Onko hän jo mennyt?

Kurman. Kuten näet. Mutta tulehan nyt tänne ja istu tuohon, niin saan kuulla, mitä pikku tyttölläni oli minulle asiata.

(Istuutuvat).

Gerda. Tahtoisin niin mielelläni matkustaa pois joksikin ajaksi.

Kurman. Mihin nyt? Etkö sitten viihdy kotona?

Gerda. Kyllä kai, mutta Emmi Stålhammar on pyytänyt minua tulemaan heille pariaksi viikoksi Koivulahteen, ja juuri nyt sopisi erittäin hyvin. Saanko matkustaa jo huomenna?

Kurman. Ei, huomenna ei sovi hevosten tähden. Silloin pitää käydä Franck hakemassa asemalta. Tänä iltana matkustaa hän Helsinkiin.

Gerda. Vai niin. — Mutta voisihan lähteä maitokuskin kanssa.

Kurman. Niinkö arvelet? Mutta vanha Laukki ei jaksaa kulkea kahta ja puolta penikulmaa ja miten tuo lähtösi niin välttämätön on?

Gerda. Kyllä se on aivan välttämätön — oi, jospa tietäisit, isä! Minä *en voi* olla täällä, minun täytyy päästä pois!

Kurman (hymyillen). Onko se Franckin tähden?

Gerda (puolikovaan). On.

Kurman. Onko hän ollut sinulle epäystävällinen?

Gerda. Päinvastoin. Hän on ollut liijankin ystävällinen. Mutta käsitähän itsekin.

Kurman. En, puheesi on minulle käsittämätön kuin Arabian kieli.

Gerda. No sitten puhun selvää kieltä. Jollen heti matkusta niin hän kosioipi minua.

Kunnan. No eipä tuo nyt olisi mikään niin erinomaisen suuri onnettomuus.

Gerda. Mutta isä! Luulenpa että sinun laitasi on sama kuin minunkin viime aikoina, että nimittäin olet

unhoittanut, ettei herra Franck ole kuten muut ihmiset.

Kurman. Mutta jospa hän olisi, kuten muut ihmiset, niin silloin kai ei olisi mitään esteitä.

Gerda. En minä ole sitä sanonut.

Kurman. Et, et, mutta mitäs olet ajatellut?

Gerda (innokkaasti). Siitä ei nyt ole kysymys. Onnettomasti kyllä ei herra Franck ole täysijärkinen, vaikka minä puolestani en suinkaan voi sanoa, mihin tuo hänen hulluutensa perustuu — ja sellaisen vävynhän tahtonet yhtä vähän kuin minä tahdon sellaisen miehen.

Kurman. Vai niin, ja sinä et ole olleskaan häneen rakastunut?

Gerda. En ole. Kuinka voit sellaista luulla? Senkötähden sitä luulet, että viime aikoina olen niin paljon seurustellut hänen kanssaan? Katsos, se tapahtui vain siksi, että luulin — älä naura senkin ilveilijä! Minä arvelin voivani terveellisesti vaikuttaa häneen — ja niin sanoi hän itsekkin.

Kurman. Vai olikin tuo vain hyväntekeväisyydestä! Niin että, jos hän olisi ollut 20-30 vuotta vanhempi kuin nyt ja hänellä olisivat olleet kipeät silmät ja hän olisi puhunut nenäänsä, niin olisit sinä kumminkin yhtä uskollisesti istunut tuolla kivellä hänen kanssaan.

Gerda. Usch, kuinka sinä olet ilkeä, isä! Etkö sinä ymmärrä, että kaikki on tapahtunut pelkästä sääliväisyydestä ja — sääliväisyyden tähden minä tahtoisin matkustaakin. Jos hän kosii, niin *täytyy* minun vastata "ei" ja kuka takaa, ettei hänen mielenvikansa, joka nyt näyttää kokonaan kadonneen, puhkea taas esiin. Sitä minä en tahdo omalletunnolleni.

Kurman (veitikkamaisesti). Ja — häneen sinä et ole olleskaan rakastunut? Et edes pikkusormen verran.

Gerda (kärsimättömästi). En, olenhan sen jo sanonut.

Kurman. Oletko rakastunut? Ensimmäinen, — toinen — ja kolmas kerta.

Gerda. En, en, en! (Heittäytyy pöydän ääreen, painaa päänsä pöytää vasten ja rupeaa itkemään). Hyi, kuinka sinä, isä, olet ilkeä.

Kurman. Kas niin! Eihän suuri tyttö saa, itkeä! Minäpä kerron sinulle sadun, niin tulet taas iloiseksi.

Gerda. Minä en koskaan enään koko elämässäni tule iloiseksi — en koskaan, en koskaan!

Kurman. Kerronpa satuni kumminkin. Sen olen itse sepittänyt.

Gerda. Saat lörpötellä mitä tahdot, mutta minä en kumminkaan kuuntele.

(Kääntää hänelle selkensä).

Kurman. Loppua en ole voinut keksiä ja sinun täytyy olla siinä minulle avullisena.

Gerda. Minä en ole mikään keksijä!

(Nousee ylös ja tahtoo lähteä, mutta Kurman pidättää hänet).

Kurman. Älähän! Istuhan hiljaa — satu on vallan lyhyt. Oli kerran —

Gerda — ilkeä isä, jolla oli onneton tytär.

Kurman. Ei, vaan oli kerran iloinen ylioppilas, joka oli asettunut maalle luekslmaan. Hän onnistui joutumaan siivoon perheeseen, jossa erittäinkin perheen isä oli älykäs mies.

Gerda. Tuon kohdan voit hypätä yli.

Kurman. Parhaan paikan koko jutussa. Onnettomuudeksi oli tällä rakastettavalla ja kaikin puolin kunnan miehellä tytär, joka välitti liian vähän tuosta ylioppilaasta. Tytär oli aika veitikka, joka laski verkkonsa pyydystelläkseen miehiä, vaikkei ollut vielä ketään onnistunut saamaan pauloihinsa ja sen lisäksi oli hänellä vielä se heikkous, että hänen piironginlaatikkonsa olivat aina epäjärjestyksessä —

Gerda (kiukustuneena). Se on ilkeä vale!

Kurman. Vale? Mitä sinä siitä asiasta tiedät? Rupeatko häiritsemään luovan mielikuvituksen vapautta? Saatpa olla huomautuksiasi tekemättä kunnes pyydän. — No tuolla nuorella miehellä, jota kutsumme vaikka Akseliksi, oli Helsingissä hyvä ystävä, nimeltä Nimetön. Tämä oli luultavasti kuullut

puhuttavan, että tuo kiemaileva tytär ei antanut nuorien herrojen olla rauhassa.

Gerda. Isä, nyt minä jo suutun!

Kurman. Eli oli sitten Aksel kaikessa viattomuudessaan sattunut kirjoittamaan tälle jotain edullista tuosta työstä. Mutta oli miten tahansa Nimetön peljästy, että Aksel rakastuisi tuohon nuoreen tyttöön ja siten laimiinlöisi lukunsa, jonka tähden hänen vekkulipäähensä pisti hurja aate, kirjoittaa nimetön kirje tuolle erinomaisen etevälle maanviljelijälle, jossa hän kertoi, että ystävänsä oli hieman sekapäinen.

Gerda. Ja se ei siis ollutkaan totta?!

Kurman. Ja Aksel, joka samalla kertaa sai kirjeellä kepposesta tiedon, oli siksi ritarillinen, että olisi heti tahtonut kertoa talon naisväelle asian oikean laidan, mutta —

Gerda (hyppää ylös ja heittäytyy isänsä kaulaan). Isä, isä, kuinka minä olen iloinen!

Kurman, Näetkös nyt lapseni! Ei pidä milloinkaan sanoa "en koskaan". Tiesinhän, että satuni sinua miellyttäisi.

Gerda. Ja loppu, isä — loppu.

Kurman. Kuten jo sanoin, en loppua tiedä. Niin paljon vain tiedän, että Aksel on rakastunut tuohon kiemailevaan tyttöön, joka tekeytyy kovin viehättäväksi, niin ettei poika parka tiedä, mitä hänen pitää ajatella, pyytää isää kosioimaan ja menee itse mansikkamaahan vastausta odottamaan. Mutta millaisen vastauksen saan hänelle antaa, sen saat sinä keksiä, sillä naisväki ymmärtää sellaiset seikat paraiten. Voithan pyytää Franckia itseäsi auttamaan. Huudanko hänet tänne? Tuollahan hän tulee käsikoukussa Malla-sisareni kanssa. No ihme ja kumma, kuinka hyväksi ystäviksi he ovat niin äkkiä tulleet.

(Viittaa heille).

Gerda. Kiitoksia sadusta, isä! Saanko antaa sinulle suutelon siitä? (suutelee Kurmania). Ja tässä toisen vielä kaupantekijäisiä siitä, että olet kiltein isä maan päällä. Ja nyt saa hän tulla.

(Menee perälle, nousee hitaasti kivelle ja istuu sen korkeimmalle huipulle).

Kurman (huutaa). Aksel! Tännepäin!

Seitsemäs kohtaus.

Edelliset. Aksel ja Malla (oikealta).

Malla. Kiitoksia. Ei Akselin tarvitse hinata kauemmaksi tällaista vanhaa alusta — (päästää hänen kätensä). Jos kuka olisi sanonut minulle tänä aamuna, että minä ennen tätä iltaa kulkisin Akselin kanssa käsikoukua, niin en sitä olisi ikänäni uskonut. Ajatteles Matti, että hän ei olekaan — — —

Kurman. Sen kyllä tiedän. (Syrjään Akselille). Kaikki on selvillä. Olen hänelle puhunut koko jutun ja esittänyt kysymyksesi.

Aksel. Ja vastaus?

Kurman. Sen saat noutaa tuolta.

(Viittaa kivelle päin, vie Mallan mukanaan etunäyttämölle, jossa he innokkaasti puhelevat keskenään, huomaamatta mitä tapahtuu).

Aksel. (Kiven juurella). Te tiesitte, neiti Gerda, että minä tulisin luoksenne. Te tiedätte myös, mikä teitä nyt odottaa ja kumminkin leikitte kanssani piilosilla oloa. Tekö yksin olette minulle vihanen, kun yksin Malla-tätikin on jo minulle antanut anteeksi. Vai luuletteko ehkä vielä, etten ole järjilläni?

Gerda. En leiki kanssanne piilosilla oloa, vaan prinsessaa lasivuorella.

Aksel (heittää lakkinsa korkealle ilmaan). Hurraa! (Ottaa vauhtia ja hyppää kivelle ja putoaa polvilleen Gerdan eteen). Olenko nyt ansainnut prinsessan?

Gerda. Minun kai täytyy sanoa kyllä, tahdonpa tai en.

(Nousee ja laskee kätensä Akselin kaulaan ja he syleilevät).

Malla (katsoo kivelle päin). No Herranen aika, mikäs elävä kuvaelma tuolla kivellä esitetään?

Kurman. Se on vain loppukohtaus novellissa, jonka nuot molemmat nuoret ja minä olemme sepittäneet.

Malla. Onko hän kosinut! (Rientää perälle). Tuo kelpo poika! (Nuoret tulevat kiveltä alas). Tule Gerda, niin saan sinua syleillä! (Syleilee häntä). Ja sinua myös, Aksel — nyt en sinua enään pelkää — (syleilee häntä) ja toden totta, en ole sinua milloinkaan peljännyt.

Aksel. Vai niin. Ettekö tosiaankaan?

Malla. En, ja luuletkos, että minä olen niin lapsellinen. Minä olen vain ollut pelkäävinäni ja olen tahtonut hieman Gerdaa pelotella, jotta saisin hänet paremmin pysymään sinusta erillään, niin ettei hän sinua häiritsisi — en, ihan varmaan minä en sinua ole peljännyt.

(Tämän puhelun aikana ovat kaikki siirtyneet etunäyttämölle),

Kahdeksas kohtaus.

Edelliset. Tiina (vasemmalta, iso veitsi kädessä).

Tiina. Nyt leikataan solmu, rouva. Minä löysin teurastusveitsen, josta rouva päivällä piti sellaista melua. Kun aijoin muuttaa lakanaa, niin oli se rouvan omassa sängyssä polsterin alla.

(Kaikki nauravat).

Hurman. Ihmeenpä hajamieliseksi sinä olet, Malla tullut. Ja kuitenkin sinä et pelkää — ainakaan päivällä!

Malla (ottaen veitsen). Niin, naurakaa vain minulle, minä autan itsekin (nauraa)...

Aksel. Ja nyt tyttöseni, ei ole enään Gerda, siitä pois Aksel, vaan nyt on Gerda, siihen lisää Aksel. Minun tarvitsee vain tehdä poikkiviiva ja silloin saadaan tuosta kihlausilmoitus, joka kyllä kelpaa. Lainatkaas minulle hetkeksi veitsi, täti Malla.

(Ottaa veitsen ja menee puuta kohti, mutta, kun Tiina näkee hänen tulevan, niin juoksee hän pois ja huutaa surkeasti. Kaikki nauravat).

Esirippu laskee.

Loppu.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KEPPONEN: HUVINÄYTELMÄ KAHDESSA NÄYTÖKSESSÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic

works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to

the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.